

Skaffa vänner

Föräldrar undrar ofta hur de kan hjälpa sina särskilt begåvade barn att skaffa vänner.

Med sitt komplexa ordförråd, förkärlek för invecklade lekar, fokus på regler och rättvisa, och känslomässig sensitivitet, så kan särskilt begåvade barn ibland tycka att det är svårt att utveckla en social gemenskap med sina jämnåriga.

Experter tror att särskilt begåvade barns vänskapsmönster och uppfattning om umgänge är kopplat mer till mental ålder än till den kronologiska åldern. Det betyder att en sexårig flicka kan vara sex år gammal på pappret, men ha en elvaårigs mentala ålder. Resultatet blir att särskilt begåvade barn har en tendens att söka sig till andra särskilt begåvade barn, äldre barn, eller till och med vuxna för social gemenskap. Särskilt begåvade barn kan ha olika uppsättningar med vänner – tankejämligar och åldersjämligar – baserat på intellektuella förmågor, intressen, intensiteter, och temperament.

Forskningen pekar också på ett starkt samband mellan barns nivå av förmågor och deras syn på vänskap. Intellektuellt begåvade barn har funnits ligga längre upp än jämnåriga bland de vänskapsstadier som barn vanligen går igenom under sin uppväxt. De kan därför eftersöka nära, förtroeliga, genuina och ärliga vänskapsband mycket tidigare än sina kronologiska jämligar. Extremt begåvade barn kan nå detta stadium så tidigt som vid sex års ålder, vilket är runt fyra eller fem år innan sina jämnåriga.

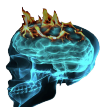
ANNAT ATT TÄNKA PÅ

Isolering. När ett särskilt begåvat barn inte har jämnåriga mentala jämligar i sin omgivning så kan barnet känna sig socialt isolerat eller råka ut för mobbning och exkludering. Socialt känsliga barn kan reagera intensivt om de uppfattar sig bli bortstötta, vilket kan leda till att de tappar självförtroende och tilltro till sina sociala förmågor.

Introversion vs. extroversion. Det som ser ut som social isolering kan vara introversion. Det särskilt begåvade barnet skulle kunna vara tillfreds med en eller två nära vänner, vara bekväm i att leka ensam, eller i att vända sig till böcker och husdjur för sällskap.

Könsskillnader. Studier har visat att flickor, oberoende av förmågor och ålder, generellt är mer avancerade i uppfattningar om vänskap än pojkar. Högt begåvade pojkar, som har höga förväntningar på emotionellt intima vänskapsband redan i tidig ålder, kan löpa högre risk för social isolering än flickor.

[Risken är sannolikt lägre i en kultur med mindre könsåskild lek och umgänge]

Brainchild

Fortbildning och event inom särskild begåvning
brainchild.org

TÄNKVÄRT

» Ibland kan ett barn verka socialt underutvecklat men i själva verket ligga på en mer avancerad nivå.

» Hjälp ditt barn att "hitta sin flock"—barn med liknande intressen och förmågor—så att barnet får uppleva ett socialt sammanhang och gemenskap.

» Sociala medier gör förståelsen av vad som utgör en "vän" mer komplext.

» Nivågruppering och acceleration är två sätt att ge barnet både akademiska utmaningar och jämligar i skolan.

Gräv djupare

What gifted children look for in friendship: Dr. Miraca Gross' *Play Partner or Sure Shelter*,
www.sengifted.org

Dr. Linda Silverman's *Social Development in the Gifted*,
gifteddevelopment.com

Översatt och anpassat med tillstånd från

NATIONAL ASSOCIATION FOR
Gifted Children

www.nagc.org

Skaffa vänner

FRÅGOR SOM FÖRÄLDRAR OFTA STÄLLER

Hur kan jag hjälpa mitt barn att skaffa vänner?

Du kan inte räkna med att ett barn ska kunna bli vän med alla. Hjälptillägget ditt barn att finna genuin social gemenskap med personer som har liknande intressen och förmågor. Lekträffar (kanske med bara ett annat barn), långdistansvänskap över internet och mentorskapsprogram är effektiva sätt att bidra till ditt barns sociala utveckling. Fokusera mindre på individens ålder och mer på personens intressen och emotionella kopplingar.

Var kan jag hitta särskilt begåvade jämlingar för mitt barn att umgås med?

I Sverige saknas program och skolor för särskilt begåvade, vilket kan göra ett särskilt begåvat barn väldigt ensamt i sitt sätt att fungera i en klass eller till och med skola. Fritidsaktiviteter och nätverk för särskilt begåvade barn kan därför vara centralt för att stötta en fortgående social utveckling. Många särskilt begåvade barn upplever att det är en höjdpunkt på året när de får spendera en hel vecka eller mer på läger med jämlingar, exempelvis riksförbundets sommarläger eller något av de ämnesbundna läger som finns för de lite äldre barnen (se sarbegavning.se för några exempel).

Vad ska jag göra om mitt barn fortsätter att ha problem socialt?

Gå till roten av problemet. Ditt barn kan helt enkelt ha hamnat utanför för att hen aldrig träffar likasinnade jämlingar eller inte får många tillfällen att träna sociala interaktioner. Å andra sidan kan hen också ha en psykologisk problematik som hen behöver professionell hjälp med.

Om situationen inte förbättras kan det vara nödvändigt att rådfråga en psykolog eller kurator. Du kan också läsa berättelser med olika sociala scenarion tillsammans med ditt barn och diskutera kring dessa. Ni kan även träna genom att rollspela kring sociala situationer, exempelvis från de berättelser ni läser.

FÖR MER INFORMATION

Cross, T. (2011). *Competing with myths about the social and emotional development of gifted students*. sengifted.org

Gross, M. (2006). *Tips for parents: Gifted children's friendships*. davidsongifted.org

Missett, T. C. (2016). *The social & emotional characteristics of gifted students: An NAGC Select*. Washington, DC: National Association for Gifted Children.

Neihart, M., Pfeiffer, S., Cross, T. (2015). *The social and emotional development of gifted children: What do we know?* (2nd ed.). Waco, TX: Prufrock Press.

Böcker (på engelska) riktade direkt till barn – Tillgängliga på freespirit.com

Gifted Teen Survival Guide: Smart, Sharp, and Ready for (Almost) Anything

The Survival Guide for Making and Being Friends

Riksförbundet för
särskild begåvning

Bli medlem —
Stöd vårt arbete

rfsb.se